

Науковий журнал
Західноукраїнський національний університет

ISSN 1818-5754 (Print)
ISSN 2415-3672 (Online)

СВІТ ФІНАНСІВ

www.sf.wunu.edu.ua

У НОМЕРІ:

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ВИПУСК 1(82)
2025 рік

Світ фінансів

Випуск 1 (82)
2025 рік

Балансування між ризиками і можливостями боргів – це завжди дилема, це випробовування, про яке економісти, політики, інвестори і пересічні громадяни ніколи не повинні забувати.

Кармен М. Рейнхарт, Кеннет С. Рогофф

ЗМІСТ

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Богдана ШУЛЮК, Володимир НАКОНЕЧНИЙ Проблеми вдосконалення оподаткування фізичних осіб-підприємців	8
Світлана КОВАЛЬ, Юрій МЕЛЬНИЧУК Теоретичні аспекти податкового регулювання	21
Ірина ГУЗЕЛА Теоретична концептуалізація податкового регулювання страхового ринку	31
Юлія БіЛА Методика відображення біоенергетичних активів в інтегрованій звітності	44

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

Ольга КИРИЛЕНКО, Сергій ОНИЩУК Фіскальна стійкість та фінансовий потенціал територіальної громади: сутність і взаємозв'язок	57
Оксана ЧЕБЕРЯКО, Дарія ГЕРУС Вплив міжнародної фінансової допомоги на боргову безпеку України в умовах широкомасштабної війни	69
Олена СТАЦУК Сучасний стан боргової безпеки України та напрями її зміцнення	85
Олександр БУЛАВИНЕЦЬ Трансформація соціальних трансфертів в умовах сучасних викликів	94

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Олександр БАРАНОВСЬКИЙ Криптовалюта: сутність, чинники і проблемні питання	104
Ігор КРИСОВАТИЙ Розвиток людського капіталу в агросфері: цифровізація та інклюзія	116
Сергій КИРИЛЕНКО, Володимир ВОВК Імперативи цифрової трансформації ринку послуг	129
Оксана КВАСНИЦЯ, Юрій ГУДУСЬ, Олег КЛИМИК Управління залученими фінансовими ресурсами торговельних підприємств в умовах воєнного часу	139

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Олександр ДЛУГОПОЛЬСЬКИЙ, Юрій ІВАШУК, Анатолій ГЕРАСИМЕЦЬ Тренди розвитку глобального страхового ринку в умовах невизначеності	147
---	-----

Світлана КОВАЛЬ

кандидат економічних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна, kovalsvitlana96@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-1565-4029

Юрій МЕЛЬНИЧУК

здобувач ступеня доктора філософії, Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна, yura.melnychuk.martin@gmail.com
ORCID ID: 0009-0004-7908-7109

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Вступ. В умовах повномасштабного збройного конфлікту перед урядом України постають нові виклики, пов'язані з необхідністю впровадження ефективної податкової політики, здатної створити передумови не лише для забезпечення національної безпеки, а й для підтримки економічної активності, розвитку приватного підприємництва та зміцнення соціальної стабільності. За таких умов податкове регулювання виступає ключовим інструментом державного управління, що сприяє підтриманню фінансової стабільності, стимулює економічне зростання та створює необхідні умови для збереження соціальної рівноваги. Виважене застосування інструментів податкового регулювання спрямоване на узгодження інтересів платників податків і держави, оскільки відбувається балансування їхніх потреб та досягнення стратегічних цілей, таких як економічне зростання та підвищення рівня добробуту населення.

Мета – здійснити оцінку та узагальнити теоретичні підходи до розкриття сутності податкового регулювання; застосовуючи діалектичний підхід, запропонувати авторське бачення досліджуваного поняття, виявити його специфічні особливості в умовах воєнного стану в Україні.

Результати. Проаналізовано напрацювання сучасних українських учених щодо сутності податкового регулювання, зроблено висновок про багатогранність досліджуваного поняття, у якому науковці вбачають: прояв регулюючої функції податків на практиці; складову податкового механізму; цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин; комплекс дій та заходів державних органів; інструмент державної політики; систему податкових важелів і податкових органів. Розглянуто практичні аспекти застосування окремих інструментів податкового регулювання в умовах воєнного стану.

Висновки. Запропоновано авторське тлумачення поняття “податкове регулювання”, яке базується на діалектичному підході і трактується через філософські категорії сутності, змісту, форми та явища. Обґрунтовано, що за сутністю податкове регулювання виявляється в економічних відносинах між державою та платниками податків; за формою реалізації – у податковому стимулюванні або стримуванні; як явище – у засто-

суванні відповідних інструментів; за змістом – у матеріальній (грошовій) формі, яка дає можливість кількісно оцінювати його результати.

Ключові слова: податкове регулювання, податкова політика, податки, податкові пільги, інструменти податкової політики.

Бібл.: 23.

Svitlana KOVAL

Ph. D. (Economics), Assoc. Prof., West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,
kovalsvitlana96@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-1565-4029

Yurii MELNYCHUK

Postgraduate student, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,
yura.melnychuk.martin@gmail.com
ORCID ID: 0009-0004-7908-7109

THEORETICAL ASPECTS OF TAX REGULATION

Introduction. Tax regulation is one of the key elements of state policy that influences all spheres of the economy, business development, the investment climate, the standard of living, and social stability. Amid full-scale war, Ukraine faces an extremely complex task – ensuring the country's defense capability on the one hand, while implementing measures aimed at supporting and rebuilding the economy on the other.

The purpose of the article is to evaluate and generalize theoretical approaches to revealing the essence of tax regulation; using a dialectical approach, to offer one's own vision of the concept under study, to identify its specific features in the conditions of martial law in Ukraine.

Results. The analysis of contemporary domestic scholars' contributions to the study of tax regulation has led to the conclusion that this concept is multifaceted. Researchers perceive tax regulation as: a manifestation of the regulatory function of taxes in practice; a component of the tax mechanism; a targeted influence of the state on economic agents; a set of actions and measures undertaken by state authorities; an instrument of state policy; and a system of tax levers and tax authorities. Additionally, practical aspects of applying specific tax regulation instruments under martial law conditions have been examined.

Conclusions. A new interpretation of the concept of tax regulation has been proposed, based on the dialectical approach and analyzed through the philosophical categories of essence, content, form, and phenomenon.

Keywords: tax regulation, tax policy, taxes, tax incentives, tax policy instruments.

JEL Classification: H20, H22.

Постановка проблеми. Податкове регулювання є одним із ключових елементів державної політики, що впливає на всі сфери економіки, розвиток бізнесу, інвестиційний клімат, рівень життя населення та соціальну стабільність. Під час еконо-

мічних криз, що відбуваються в умовах невизначеності та супроводжуються змінами законодавства, особливої актуальності набувають питання ефективного оподаткування. Держави змушені балансувати між забезпеченням достатнього обсягу бюджет-

них надходжень і створенням сприятливих умов для економічного зростання. В умовах повномасштабної війни перед Україною поставили надскладні завдання – забезпечення обороноздатності країни, з одного боку, та реалізація заходів, спрямованих на підтримку і відбудову економіки, з іншого. Податкове регулювання є тим інструментом державного управління, який дає змогу забезпечити фінансову стабільність, стимулює економічний розвиток та створює передумови для підтримання соціальної рівноваги. Застосування різних інструментів податкового регулювання сприяє вирішенню суперечностей між платниками податків та державою, адже податкова політика спрямована на врахування їх інтересів та досягнення спільної мети – економічного зростання та підвищення рівня добробуту громадян.

Саме тому дослідження податкового регулювання має не лише наукову значимість, а й сприятиме вирішенню нагальних практичних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика податкового регулювання у різних аспектах є об'єктом дослідження багатьох вчених: І. Білецького [1], М. Вірта [2], В. Горина [3], П. Дубинецької [4], Ю. Ванова [5], Р. Жарко [6], Т. Єфименко [7], О. Клепанчук [2], А. Крисоватого [8], І. Крисоватого [9], А. Нікітішина [10; 11], Є. Подакова [12], В. Толуб'яка [3] та ін. Проте зауважимо, що у період воєнного стану виникають нові виклики у сфері фінансової політики, які потребують оперативних та ефективних рішень. Саме тому подальше дослідження податкового регулювання в умовах воєнного стану сприятиме підвищенню результативності фінансової політики, забезпечуватиме безперервність надходжень до бюджету та стимулюватиме економічну активність.

Метою статті є оцінка та узагальнення теоретичних підходів до визначення

сутності податкового регулювання, розроблення авторського бачення досліджуваного поняття та виявлення його специфічних особливостей в умовах воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Воєнні реалії сьогодення ставлять перед урядом України нові виклики, зумовлені необхідністю розроблення і реалізації податкової політики, здатної забезпечити передумови не лише для відстоювання незалежності, а й для підтримки економіки та приватного бізнесу, посилення соціальної стабільності.

Трактування сутності податкового регулювання доцільно розпочати із фундаментальної праці – монографії “Регулятивний потенціал податкової системи України” [5]. Науковці обґрунтували, що податкове регулювання є втіленням на практиці регулюючої функції податків і “як процес базується на свідомому, активному й цілеспрямованому використанні існуючої незалежно від волі суб'єктів управління регулюючої функції податків задля отримання певних соціально-економічних результатів” [5, с. 15]. Таку ж позицію підтримують автори підручника “Фінанси”, які аргументують, що “можливості держави регулювати вартісні пропорції розподілу ресурсів в економіці та впливати на виробництво, платоспроможний попит та пропозицію, нагромадження капіталу та інвестування базуються на розподільно-регулюючій функції податків” [13, с. 135].

Заслугує на особливу увагу філософський підхід до розкриття поняття “податкове регулювання”, застосований І. Крисоватим, що дало змогу тлумачити його як процес, який базується на регулюючій функції податку як явища. Науковець виокремлює складові податкового регулювання: суб'єкти, об'єкти, інструментарій та результати [9, с. 218].

Водночас П. Дубинецька трактує податкове регулювання як “свідомий, активний та цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою елементів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів” [4, с. 26]. Важливо, що автор вказує на мету податкового регулювання.

Близьке за змістом визначення податкового регулювання як цілеспрямованого впливу держави зустрічаємо у науковій праці М. Вірта та О. Клепанчук: “система заходів цілеспрямованого економічного та законодавчого впливу держави ... за допомогою інструментів податкової політики з метою досягнення соціально-економічних результатів” [2, с. 78]. Науковці наголошують, що держава реалізує такі заходи впливу за допомогою специфічних інструментів податкової політики. Схожу позицію підтримує Є. Подаков [12]. Проведені дослідження дали змогу науковцю виокремити характерні ознаки податкового регулювання:

- цілеспрямований процес, сфокусований на вирішення конкретних завдань та досягнення визначених цілей;
- свідоме використання податків;
- певні дії органів законодавчої та виконавчої влади [12, с. 337].

На думку І. Жеребило, О. Сарахман та Р. Шурпенкової, податкове регулювання реалізується у “заходах впливу держави на розвиток виробництва через зміни норм вилучення до бюджету шляхом зниження або підвищення рівня оподаткування” [14, с. 451]. Вони вважають, що саме “податкове регулювання знижує невизначеність майбутніх податкових витрат платників податків та сприяє їх адаптації до агресивного зовнішнього середовища” [14, с. 448].

Як “комплекс дій державних органів, спрямованих на зміну параметрів податкової системи та податкового механізму з метою досягнення певних соціальних та

економічних цілей” [6, с. 78] тлумачить досліджуване поняття Р. Жарко.

Заслужують на увагу результати наукового дослідження А. Нікітішина, який розглядає дуалістичну роль податкового регулювання як складову соціального розвитку суспільства [10, с. 241] та невід’ємний інструмент політики інституціонального регулювання соціально-економічного розвитку країни [11, с. 260]. До складових елементів податкового регулювання науковець відносить планування та прогнозування, облік, аналіз та контроль, управління та координацію, обмін інформацією та взаємодію, адміністрування тощо. Практичне значення досліджень А. Нікітішина полягає у виокремленні основних векторів впливу податкового регулювання на: сталий розвиток держави; макроекономічну стабільність; безпеку держави, громадян, бізнесу, довкілля та товарів; соціальний захист та підвищення стандартів життя населення; проведення структурних реформ; сприятливі умови ведення господарської діяльності; добробут громад тощо [10, с. 241].

В. Горин та В. Булавинець до елементів податкового регулювання зараховують: базу оподаткування, платників податків, ставки, які застосовують під час розрахунку податкового зобов’язання, умови, які дають підстави для надання пільг [15, с. 47].

У визначенні, запропонованому В. Савчук, податкове регулювання трактується як “система податкових важелів і податкових органів, які, виконуючи своє призначення, втілюють державну податкову політику” [16, с. 63]. Крім того, науковець зосереджує увагу на необхідності врахування інтересів держави в контексті фінансового забезпечення витрат держави та інтересів платників податків з метою створення передумов для підвищення добробуту населення [16, с. 64].

Заслужує на увагу підхід до тлумачення податкового регулювання як складово-

вої податкового механізму, обґрунтований П. Дубинецькою. Застосовуючи податкові важелі, держава впливає “на поведінку економічних суб’єктів у сфері перерозподілу доходів, інвестування, споживання природних ресурсів, функціонування екстерналій в процесі здійснення регуляторної політики з урахуванням балансу інтересів та пріоритетів економічної політики” [17, с. 109]. У дефініції зосереджено увагу на врахуванні інтересів держави та здійсненні впливу на поведінку платників податків.

Дослідження підходів до трактування поняття “податкове регулювання”, що існують у сучасній українській науці, дають змогу зробити висновок, що наразі не існує єдиного визначення його суті. Проте узагальнення різних позицій вчених дає можливість зробити висновок про багатогранність досліджуваного поняття, яку науковці розкривають через такі підходи:

- прояв регулюючої функції податків на практиці [5; 9; 13];
- цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин [2; 4; 112];
- комплекс дій державних органів [6];
- інструмент державної політики [11];
- система заходів впливу держави на учасників економічних відносин [14];
- система податкових важелів і податкових органів [16];
- складова податкового механізму [17].

Враховуючи доробок провідних науковців та висловлюючи власне бачення, вважаємо, що для розкриття сутності податкового регулювання як складного, динамічного поняття доцільно застосувати діалектичний підхід, який базується на принципах суперечності, взаємозв’язку, розвитку та переходу кількісних змін в якісні. Для трактування використовуємо такі філософські категорії, як: сутність, зміст, форма і явище.

Усвідомлюючи філософський підхід до розуміння сутності як внутрішніх зв’язків та

відносин, які визначають досліджуваний об’єкт, вважаємо, що за сутністю податкове регулювання – це економічні відносини між державою та платниками податків, що виникають у процесі примусового (обов’язкового) вилучення частини вартості або доходу на користь держави. Необхідність таких відносин обумовлена потребою держави мати у розпорядженні кошти для виконання покладених на неї функцій, тому обов’язок громадян сплачувати податки закріплено законодавчо. Філософська позиція до тлумачення досліджуваного поняття простежується в роботі А. Крисоватого, на думку якого: “податкове регулювання є найскладнішою конструкцією податкових правовідносин, де стикаються економічні інтереси” [8, с. 252]. Як бачимо, такий підхід до розуміння податкового регулювання базується одночасно на принципах взаємозв’язків та суперечності між платниками податків і державою.

Зміни економічних умов та соціальних потреб зумовлюють необхідність застосування певних форм та інструментів податкового регулювання, що базуються на принципі розвитку діалектичного підходу. Ми поділяємо думку І. Білецького, який вважає, що формою реалізації податкового регулювання є податкове стимулювання або податкове стримування. Водночас науковець вказує, що податкове стримування рідко застосовують у сучасній економіці, оскільки держава не зацікавлена стримувати розвиток економіки та інвестиційну активність. Натомість податкове стимулювання сприяє подальшому розвитку економіки загалом та окремих її сфер, позитивно впливає економічну активність платників податків [1, с. 151]. Податкові преференції є проявом економічної політики держави, спрямованої на розвиток певних сфер чи активізацію окремих видів діяльності з метою досягнення як економічного, так і соціального ефек-

ту. Наразі в Україні реалізують заходи для створення сприятливих умов для інвесторів шляхом надання податкових пільг, зниження ставок або запровадження податкових канікул. Так, законодавчо передбачено податкове стимулювання у процесі реалізації інвестиційних проєктів у формі “звільнення від сплати податку на прибуток та земельного податку; ПДВ та ввізного мита (при імпорті нового обладнання для використання в інвестиційному проєкті) тощо” [18].

Враховуючи, що явище є зовнішньою формою виявлення сутності, можемо стверджувати, що податкове регулювання реалізується на практиці через застосування відповідних інструментів: переліку податків, податкових ставок, податкових пільг, спеціальних режимів оподаткування. Прикладом використання інструментів податкового регулювання є запровадження у 2014 р. військового збору (за ставкою 1,5% від сукупного доходу) як тимчасового податку для посилення обороноздатності країни. Через бойові дії на території України військовий збір справляється і досі, причому у 2025 р. його ставка підвищена до 5%.

Запровадження податкових пільг для підтримки малого та середнього бізнесу [19] після повномасштабного вторгнення росії та їх скасування через два роки (з серпня 2023 р.) також є проявом на практиці податкового регулювання як явища.

Зміст податкового регулювання виявляється у матеріальній (грошовій) формі. Так, запровадження військового збору забезпечило додаткове надходження до бюджету у 2014–2022 рр. 165,6 млрд грн [20], у 2023 р. – 38,0 млрд грн, у 2024 р. – 51,2 млрд грн [21]. Очікується, що підвищення військового збору до 5% забезпечить надходження до державного бюджету у 2025 р. 122 млрд грн [22].

Застосування податкових пільг спрямоване на стимулювання економічної діяль-

ності або отримання соціального ефекту, однак призводить до втрати доходів бюджету. Так, у 2022 р. внаслідок застосування податкових пільг бюджету недоотримали 76,3 млрд грн доходів, лише за шість місяців 2023 р. – 57,2 млрд грн [23]. Отож, матеріальний зміст податкового регулювання дає можливість кількісно оцінювати наслідки застосування тих чи інших інструментів та ухвалювати зважені управлінські рішення під час розроблення напрямів податкової політики. Інакше кажучи, на практиці принцип переходу кількісних змін в якісні може проявитися у тінізації економіки та зменшенні інвестицій при зростанні податкового навантаження або стимулюванні бізнесу та інвестицій під час застосування податкових пільг.

В умовах сьогодення гнучкість податкового регулювання полягає у використанні інструментів, які забезпечать стабільність та достатність податкових надходжень для фінансування обороноздатності, витрат на відновлення та розвиток, водночас створюватимуть сприятливі умови для розвитку бізнесу та залучення інвестицій.

Висновки. Вивчення та оцінка напрямів сучасних українських вчених щодо сутності податкового регулювання дали можливість зробити висновок про багатогранність досліджуваного поняття, у якому науковці вбачають:

- прояв регулюючої функції податків на практиці;
- складову податкового механізму;
- цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин;
- комплекс дій та заходів державних органів;
- інструмент державної політики;
- систему податкових важелів і податкових органів.

Застосування діалектичного підходу для розкриття поняття податкового регу-

лювання дало змогу запропонувати його авторське бачення. Податкове регулювання за сутністю – це економічні відносини між державою та платниками податків, що виникають у процесі примусового (обов'язкового) вилучення частини вартості або доходу на користь держави, тоді як за формою реалізації – це податкове стимулювання або податкове стримування. Як явище воно проявляється у застосуванні таких інструментів, як податки, податкові ставки та пільги, спеціальні режими оподаткування, а його зміст втілюється у матеріальній (грошовій) формі і дає можливість кількісно оцінювати результати застосування відповідних інструментів.

У період війни заходи податкового регулювання застосовували для посилення обороноздатності країни та підтримки економіки. Це, зокрема: запровадження військового збору у 2014 р. та підвищення його ставки у 2025 р.; введення податкових пільг для малого та середнього бізнесу після повномасштабного вторгнення та їх скасування у 2023 р.; застосування податкових стимулів для залучення інвестицій; запровадження мораторію на податкові перевірки та ін. Це дало змогу, з одного боку, забезпечити додаткові надходження до державної скарбниці, з іншого – підтримати суб'єкти підприємництва у складних умовах війни.

Перспективами подальших наукових розробок є пошук інструментарію податкового регулювання в умовах воєнного стану та у період післявоєнної відбудови, що сприятиме реалізації стратегії стимулювання економічного зростання, залученню інвестицій та активізації підприємницької діяльності. Комплексне вивчення цієї проблематики дасть змогу використовувати ефективні інструменти фіскальної політики, що забезпечить фінансову стійкість та відновлення країни після завершення ві-

йни. Інакше кажучи, наукові дослідження податкового регулювання в умовах воєнного стану позитивно впливатимуть на ефективність управління бюджетними ресурсами та створення сприятливого середовища для економічного відновлення.

Список використаних джерел

1. Білецький І. Податкове регулювання будівельного сектору житлової нерухомості. *Innovation and Sustainability*, 2023. № 1. С. 150–157.
2. Вірт М. Я., Клепанчук О. Ю. Податкове регулювання розвитку малого бізнесу. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 53. С. 76–81.
3. Толуб'як В. С., Горин В. П. Податкове регулювання процесів споживання в контексті впливу на суспільний добробут. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2020. № 1. URL : http://el-zbirn-du.at.ua/2020_1/28.pdf.
4. Дубинецька П. П. Податкове регулювання в системі управління національним господарством: дис... канд. екон. наук : 08.00.03 / Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів, 2015. 254 с. URL : https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_dubynetska.pdf.
5. Іванов Ю. Б. Регулятивний потенціал податкової системи України : монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Ю. Б. Іванова. Харків : ХНЕУ, 2009. 335 с.
6. Жарко Р. П. Теоретико-методичні засади удосконалення податкового регулювання підприємницької діяльності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / Національний аграрний університет Кабінету Міністрів України. Київ, 2006. 24 с. URL : <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4411d61a-2394-42b7-98e2-d1c4868afd38/content>.
7. Єфименко Т. І. Податкове регулювання: управління змінами в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в*

умовах повоєнного відновлення України : зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 8 груд. 2023 р.). Київ : КНЕУ, 2023. С. 11–14. URL : <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/43773>.

8. Крисоватий А.І. Теоретико-організаційні домінанти та практика реалізації податкової політики в Україні : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2005. 371 с.

9. Крисоватий І. А. Аналіз трактувань поняття “податкове регулювання інноваційної діяльності” у працях зарубіжних та вітчизняних вчених. Інноваційна економіка. 2013. № 11. С. 214–220.

10. Нікітішин А. О. Податкове регулювання як складова соціального розвитку суспільства. Бізнес Інформ. 2017. № 9. С. 240–250.

11. Нікітішин А. О. Формування та розвиток інституційної архітектури податкового регулювання. Бізнес Інформ. 2018. № 2. С. 259–265.

12. Подаков Є.С. Теоретичні аспекти податкового регулювання. Таврійський науковий вісник. 2015. № 93. С. 334–338.

13. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.

14. Жеребило І., Сарахман О., Шурпенкова Р. Податкове регулювання та стимулювання соціальної сфери України. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2021. № 2. С. 447–457.

15. Горин В. П., Булавинець В. М. Плата за землю як інструмент фіскального регулювання суспільного добробуту. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Економіка і управління. 2020. Т. 31. № 3. С. 46–52.

16. Савчук В. А. Податкове регулювання економіки: сутність та проблеми реалізації в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 1. С. 62–64.

17. Дубинецька П. П. Елементи середовища податкового регулювання економіки. Економіка – погляд у майбутнє. Тенденції інноваційного розвитку економіки : матеріали між-

нар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, Наукова економічна організація “Перспектива”, 25–26 квітня 2014 р.). Дніпропетровськ, 2014. С. 109–112. URL : <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi44/0033852.pdf#page=109>.

18. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX (в редакції від 11.12.2024 р.) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.

19. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.

20. Звіт про результати аудиту ефективності справляння та результативності контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати військового збору до державного бюджету: затв. рішенням Рахункової палати від 11.04.2023 р. № 6–1. URL : https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2023/6-1_2023/Zvit_6-1_2023.pdf.

21. Виконання державного бюджету. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL : <https://openbudget.gov.ua/>.

22. Як влада вирішуватиме питання нестачі коштів у бюджеті: позиція Гетманцева. Дебет-Кредит. 30.09.2024. URL : <https://news.dtk.ua/taxation/common/93332-ia-k-vlada-virisivatime-pitannia-nestaci-kostiv-u-biudzeti-poziciia-getmanceva>.

23. Національна стратегія доходів до 2030 року: затв. розп. КМУ № 1218-р від 27.12.2023 р. URL : https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf.

References

1. Biletskyi, I. (2023). Podatkove rehulivannia budivelnoho sektoru zhytlovoi nerukhomosti [Tax regulation of the construction sector of residential real estate]. Innovation and Sustainability, 1, 150–157 [in Ukrainian].

2. Virt, M. Ya., Klepanchuk, O. Yu. (2017). *Podatkove rehuliuвання rozvytku maloho biznesu [Tax regulation of small business development]*. Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Lviv Trade and Economic University. Economic Sciences, 53, 76–81 [in Ukrainian].
3. Tolubiak, V. S., Horyn, V. P. (2020). *Podatkove rehuliuвання protsesiv spozhyvannia v konteksti vplyvu na suspilnyi dobrobut [Tax regulation of consumption processes in the context of social welfare]. Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia – Theory and Practice of Public Administration and Local Government*, 1. Available at: http://el-zbirn-du.at.ua/2020_1/28.pdf.
4. Dubynetska, P. P. (2015). *Podatkove rehuliuвання v systemi upravlinnia natsionalnym hospodarstvom [Tax regulation in the national economy management system]*. (Thesis: 08.00.03). Ivan Franko National University of Lviv. Lviv. Available at: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_dubynetska.pdf.
5. Ivanov, Yu. B. (2009). *Reguliativnyi potentsial podatkovoï systemy Ukrainy [Regulatory potential of the tax system of Ukraine]*. Harkiv: HNEU [in Ukrainian].
6. Zharko, R. P. (2006). *Teoretyko-metodychni zasady udoskonalennia podatkovoï rehuliuвання pidpriemnytskoi diialnosti [Theoretical and methodological principles for improving tax regulation of entrepreneurial activity]* (Thesis: 08.06.01). Abstract. National Agrarian University of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Kyiv. Available at: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4411d61a-2394-42b7-98e2-d1c4868afd38/content>.
7. Yefymenko, T. I. (2023). *Podatkove rehuliuвання: upravlinnia zminamy v umovakh voïennoho stanu ta povoiennoho vidnovlennia [Tax regulation: managing changes under martial law and post-war recovery]. Oblik, analiz, audyt, opodatkovannia ta finansovyi monitorynh v umovakh povoiennoho vidnovlennia Ukrainy – Accounting, Analysis, Audit, Taxation, and Financial Monitoring in the Context of Ukraine's Post-War Recovery. IX International Scientific and Practical Conference*, Kyiv: KNEU. December 8, 11–14. Available at: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/43773>.
8. Krysovatty, A. I. (2005). *Teoretyko-orhanizatsiini dominanty ta praktyka realizatsii podatkovoï polityky v Ukraini [Theoretical and organizational dominants and the practice of implementing tax policy in Ukraine]*. Ternopil: Kart-Blansh [in Ukrainian].
9. Krysovatty, I. A. (2013). *Analiz traktuvan poniattia "podatkove rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti" u pratsiakh zarubizhnykh ta vitchyznianskykh vchenykh [Analysis of interpretations of the concept "tax regulation of innovation activity" in the works of foreign and domestic scientists]*. Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy, 11, 214–220 [in Ukrainian].
10. Nikitishyn, A. O. (2017). *Podatkove rehuliuвання yak skladova sotsialnoho rozvytku suspilstva [Tax regulation as a component of society's social development]*. Biznes Inform – Business Inform, 9, 240–250 [in Ukrainian].
11. Nikitishyn, A. O. (2018). *Formuvannia ta rozvytok instytuttsiinoi arkhitektoniky podatkovoï rehuliuвання [Formation and Development of the Institutional Architecture of Tax Regulation]*. Biznes Inform – Business Inform, 2, 259–265 [in Ukrainian].
12. Podakov, Ye. S. (2015). *Teoretychni aspekty podatkovoï rehuliuвання [Theoretical aspects of tax regulation]*. Tavriiskyi naukovyi visnyk – Tavriiskyi Scientific Bulletin, 93, 334–338 [in Ukrainian].
13. Krysovatty, A. I. (Ed.). (2024). *Finansy [Finance]*. Ternopil: Universytetska dumka [in Ukrainian].
14. Zherebylo, I., Sarakhman, O., Shurpenkova, R. (2021). *Podatkove rehuliuвання ta stymuliuvannia sotsialnoi sfery Ukrainy [Tax regulation and incentives for Ukraine's social sector]*. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2, 447–457 [in Ukrainian].
15. Horyn, V. P., Bulavynets, V. M. (2020). *Plata za zemliu yak instrument fiskalnoho rehuliuвання*

suspilnoho dobrobutu [Land tax as a tool for fiscal regulation of social welfare]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Ekonomika i upravlinnia – Scientific Notes of V. I. Vernadskyi TNU. Economics and Management, 3 (31), 46–52 [in Ukrainian].

16. Savchuk, V. A. (2014). Podatkove rehuliuвання ekonomiky: sutnist ta problemy realizatsii v Ukraini [Tax regulation of the economy: essence and implementation issues in Ukraine]. Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: Practice and Experience, 1, 62–64 [in Ukrainian].

17. Dubynetska, P. P. (2014). Elementy seredovyshcha podatkovoho rehuliuвання ekonomiky [Elements of the economic tax regulation environment]. Ekonomika – pohliad u maibutnie. Tendentsii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky – Economy – A View into the Future. Trends in Innovative Economic Development. The International Scientific and Practical Conference. Dnipro. April 25–26, 109–112 [in Ukrainian].

18. Pro derzhavnu pidtryмку investytsiinykh proektiv iz znachnymy investytsiamy v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 17.12.2020 r. № 1116-IX (v redaktsii vid 11.12.2024 r.) [On State support for investment projects with significant investments in Ukraine. The Law of Ukraine]. (2020, December, 17). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.

19. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo dii norm na period dii voiennoho stanu. Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 r. 120-IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts regarding the application of tax norms during martial law. The Law of Ukraine]. (2022, March, 15). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.

20. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti spravliannia ta rezultatyvnosti kontroliu za povnotoiu narakhuvannia ta svoiechasnistiu splaty viiskovoho zboru do derzhavnogo biudzhetu vid 11.04.2023 r. № 6–1 [Report on the results of the audit of the efficiency of tax collection and control over the fullness and timeliness of military levy payments to the state budget]. (2023, April, 11). Available at: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2023/6-1_2023/Zvit_6-1_2023.pdf.

21. Vykonannia derzhavnogo biudzhetu [State Budget Execution]. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dla hromadian – State Budget Web Portal for Citizens. Available at: <https://openbudget.gov.ua/>.

22. Yak vlada vyrishuvatyme pytannia nestachi koshtiv u biudzheti: pozytsiia Hetmantseva [How the Government Plans to Address Budget Deficits: Hetmantsev's Position]. Debit-Credit. (2024, September, 30). Available at: <https://news.dtki.ua/taxation/common/93332-iak-vlada-virusuvatime-pytannia-nestaci-kostiv-u-biudzeti-poziciia-getmanceva>.

23. Natsionalna stratehiia dokhodiv do 2030 roku: zatv. rozp. KMU № 1218-r vid 27.12.2023 r. [National Revenue Strategy until 2030: approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2023, December, 27). Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_pdf.